

Jogi szabályozás

Bizonyos közfeladatot ellátó személyek vagyoni helyzetének, vagyongyarapodásának megismerhetőségéhez, ellenőrizhetőségéhez kiemelt társadalmi érdek fűződik.

A jogi szabályozás összetett. Minden esetben törvény írja elő, hogy egy adott közfeladatot betöltő személy, vagy rá tekintettel a hozzátartozója köteles-e formális vagyonyilatkozatot tenni. Az egyes vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségekről szóló 2007. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Vnytv.) határozza meg azokat a személyeket, akik vagyonyilatkozatra kötelezettek, emellett a törvény taxatív felsorolást is tartalmaz egyéb, ilyen kötelezettséggel járó pozíciókról, munka- és feladatkörökről (például: helyettes államtitkárok, Magyar Fejlesztési Bank Zrt. vezérigazgatója, többségi állami részesedéssel működő gazdálkodó szervezet tisztségviselője és felügyelőbizottságának tagja stb.).

A Vnyt. mellett azonban több, mint 20 olyan jogszabály van, amely egyes közfeladatot ellátó személyeknek vagyonyilatkozat megtételét írja elő. Példaként említhető az országgyűlési képviselők esetében az Országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvény, az önkormányzati képviselők esetében a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (a továbbiakban: Mötv.) vagy a NAIH elnöke és elnökhelyettese tekintetében az információs önrendelkezési jogról és az

információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (a továbbiakban: Infotv).

Megismerhetőség: nyilvános és nem nyilvános vagyonyilatkozatok

A **nyilvános vagyonyilatkozatoknak** is két kategóriáját lehet megkülönböztetni aszerint, hogy azok megismerhetősége – összhangban az Infotv. ezt szabályozó rendelkezéseivel – milyen módon biztosított:

A legtágabb – a célhoz kötött terjesztés feltétele mellett egyébként korlátlan –, az interneten történő közzététel útján biztosított nyilvánosság azokhoz a vagyonyilatkozatokhoz társul, amelyeket – az Infotv. IV. fejezetében szabályozott elektronikus információszabadság szabályai értelmében – kötelezően közzé kell tenni (állami vezetők, alkotmánybírók, országgyűlési képviselők stb.).

A másik körbe tartoznak azok a – szintén közérdekből nyilvános adatokat tartalmazó – vagyonyilatkozatok, amelyek tartalmát egyedi adatigénylés útján bárki számára hozzáférhetővé kell tenni (polgármester, önkormányzati képviselő stb.)

A **nem nyilvános vagyonyilatkozatra kötelezettek** személyi köre vonatkozásában az e kötelezettséget megállapító törvény nem írja elő a vagyonyilatkozat adatainak (közérdekből elrendelt) nyilvánosságát.

Egyedi közérdekű adatigénylés ezen adatok tekintetében – a személyes adatok védelmére tekintettel – nem teljesíthető. Ezek a nyilvánossági szabályok alkalmazandóak például a közjegyzőknél, ügyészeknél, bírósági végrehajtóknál, vezető beosztású kormánytisztviselőknél.

Végül a nem nyilvános vagyonyilatkozatok nyilvánosság szempontjából legkorlátozottabb kategóriájába tartoznak a vagyonyilatkozat tételére kötelezett személyek hozzátartozói. A vagyoni helyzetről való nyilatkozattétel ugyanis nem csak a köz megbízatást vállaló személyek kötelezettsége, az – bizonyos mértékig – ezen személyek hozzátartozóit is terheli. A hatályos szabályok azonban ezeket a dokumentumokat, illetve azok adattartalmát rendszerint nem minősítik nyilvánossá, hiszen a családtagok – ebben a minőségükben – nem látnak el közfunkciót, őket hozzátartozói kapcsolataikra tekintettel kötelezi a jogalkotó vagyonyilatkozat tételére.

A helyi önkormányzatok szereplői

- Az Mötv. 39. §-a alapján az **önkormányzati képviselő (polgármester, alpolgármester)** megválasztásától, majd ezt követően minden év január 1-jétől számított harminc napon belül vagyonyilatkozatot köteles tenni. A vagyonyilatkozat-tételre kötelezett saját nyilatkozatához csatolni köteles a vele közös háztartásban élő házastársának, valamint gyermekének vagyonyilatkozatát.

„az önkormányzati képviselő vagyonyilatkozata – az ellenőrzéshez szolgáltatott azonosító adatok kivételével – közérdekből nyilvános. [...] Az önkormányzati képviselő hozzátartozójának nyilatkozata nem nyilvános, abba csak a vagyonyilatkozat-vizsgáló bizottság tagjai tekinthetnek be az ellenőrzés céljából.”

Az Infotv. 1. számú melléklete (általános közzétételi lista) jelenleg nem rendelkezik arról, hogy az önkormányzati képviselők vagyonyilatkozatát kötelezően közzé kell tenni. Ugyanakkor semmilyen rendelkezés nem tiltja, hogy a helyi önkormányzatok egyedi közzétételi listában rendeljék el a vagyonyilatkozatok közzétételét.

- Az Möt. alapján az **önkormányzati bizottság tagjává nem önkormányzati képviselő** is választható. A nem önkormányzati képviselő tag jogai és kötelezettségei a bizottság ülésein megegyeznek az önkormányzati képviselő bizottsági tag jogaival és kötelezettségeivel. Feladataik ellátása során a külsős bizottsági tagok a bizottság képviselő jogállású tagjaival azonos javaslatlételi, döntési helyzetbe, ellenőrzési pozícióba kerülhetnek, amiből szintén az következik, hogy a bizottság nem képviselő tagjai is kötelesek vagyonyilatkozatot tenni, ennek nyilvánossága azonban kizárható.

A bizottság képviselő tagja nyilvános vagyonyilatkozat-tételi kötelezettségének képviselői minőségében és nem a bizottsági tagságához kötődően tesz eleget.

- A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 103. § (1) és (3) bekezdései csupán arról rendelkeznek, hogy a **nemzetiségi önkormányzati képviselők** vagyonyilatkozatai nyilvánosak, azonban nem írják elő azok nyilvánosságra hozatalát. Következésképpen megállapítható, hogy az említett dokumentumok a nyilvános vagyonyilatkozatok közérdekből adatigénylés útján megismerhető kategóriájába tartoznak.

Nemzeti Adatvédelmi és
Információszabadság Hatóság

Cím: 1055 Budapest Falk Miksa u. 9-11.
Levelezési cím: 1363 Budapest, Pf.: 9.
Tel: +36-1-391-1400
Fax: +36-1-391-1410
email: ugyfelszolgalat@naih.hu
web: <http://www.naih.hu>

A NAIH tájékoztatója a vagyonyilatkozatok megismerhetőségéről

